

4. Als 40 anys de l'inici del Vaticà II

Avui fa 40 anys que va començar el Concili Vaticà II. Fou aquell memorable 11 d'octubre de 1962 en què Joan XXIII obria la gran assemblea conciliar. Per això, acabo presentant-vos com a propòsit per a aquest curs les paraules del missatge que el Vaticà II adreçà, al final dels seus treballs, als homes de pensament i de la ciència: «No ho oblideu mai: pensar és una gran cosa, però pensar és abans que tot un deure. Pensar és també una responsabilitat. Continueu cercant sense cansar-vos, sense desesperar mai de la veritat. Recordeu les paraules d'un dels vostres grans amics, Sant Agustí: "Cerquem amb l'afany de trobar i ens trobarem amb el desig de cercar encara més".»

Això deien fa 40 anys els pares del Concili i amb això acabo jo també: «Tingueu confiança en la fe, aquesta gran amiga de la intel·ligència. Potser mai com avui no havia aparegut la possibilitat d'un profund acord entre la veritable ciència i la veritable fe, una i altra al servei de l'única veritat» (Missatge del Concili als homes de pensament i de ciència, n. 4-6).

Homilia del Sr. Cardenal Ricard M. Carles en la missa en acció de gràcies per la canonització de Sant Josepmaria Escrivà de Balaguer

Basílica de Santa Maria del Mar, 24/X/2002, 7.30 del vespre

Srs. Bisbes,
Rvdm. P. Abat de Montserrat,
Sr. Vicari episcopal de la ciutat de Barcelona,
Sr. Vicari secretari de l'Obra a Catalunya,
Srs. Provicari general i Secretari general i canceller de la diòcesi,
germans preveres, diaques, membres de la Prelatura,
i benvolguts tots, fills i filles de Déu, units per donar gràcies a Déu per la canonització del fundador de l'Opus Dei:

1. Donar gràcies al Senyor

Ens trobem avui en aquesta basílica per donar gràcies al Senyor per l'acte celebrat el passat dia 6 d'octubre a Roma. Penso que Sant Josepmaria deu estar content que ens trobem en una casa de la Mare de Déu, Santa Maria del Mar.

Molts de vosaltres vàreu estar presents el 6 d'octubre a Roma i tots conservem encara un viu record d'aquell acte, que també recordeu molts dels presents que no van ser físicament al Vaticà, però que us hi van unir de cor a través de la televisió i de la ràdio.

La declaració oficial de Santedat és sempre un gran motiu d'alegria per a l'Església. Així succeeix cada cop que l'Església eleva als altars un fill o una filla seva. La fi-

nalitat de l'Església és que hi hagi Sants sobre la terra. Que els seus fidels portin una vida Santa i que, després de passar per aquest món fent el bé, com ho va fer el Senyor i model Jesucrist, vagin també ells a gaudir de Déu eternament al cel. Aquests són els èxits de l'Església: els seus Sants, encara que majoritàriament siguin anònims; però fan Església i fan història.

2. Sant Josepmaria i el seu carisma

Precisament la inspiració que Sant Josepmaria Escrivà va rebre de Déu i que ell va transmetre al món des del si l'Església fou —per dir-ho així— el redescobriment o el record de la crida universal de Déu a la Santedat i a l'apostolat enmig del món, enmig del treball i de les circumstàncies ordinàries de la vida. I així, l'any 1930 escrivia: «Hem vingut a dir, amb la humilitat de qui se sap pecador i poca cosa —"homo peccator sum"—, diem amb Sant Pere—, però amb la fe que es deixa guiar per la mà de Déu, que la Santedat no és cosa per a privilegiats, que a tots ens crida el Senyor, que de tots espera amor; de tots, siguin on siguin, de tots, independentment del seu estat, la seva professió, el seu ofici. Perquè aquesta vida corrent, ordinària, sense aparència pot ser mitjà de Santedat.»

Aquesta doctrina va ser recordada pel Concili Vaticà II —aquests dies en recordem els 40 anys de l'inici, aquell 11 d'octubre de 1962—; la Constitució *Lumen Gentium* hi dedica tot un capítol, el cinquè, que es titula precisament: «Vocació universal a la Santedat en l'Església». En aquest capítol diu: «Per a tothom és doncs evident que tots els fidels cristians, de qualsevol estat o condició, són cridats a la plenitud de vida cristiana i a la perfecció de la caritat, Santedat que, àdhuc en la societat terrenal, contribueix a una forma de vida més humana».

Dic moltes vegades que quan un cristià intenta ser coherent amb l'Evangeli en la seva vida i intenta Santificar-se no està fent només una obra personal d'amor a Déu i de Santificació —una obra que ha de fer—, sinó que està també fent una obra de ciutadania.

3. Vivència profunda de Déu com a Pare

El Papa Pau VI va dir en el seu motu proprio *Sanctitatis clarior*, de 1969, que «la característica més peculiar i la finalitat última de tot el magisteri conciliar és aquesta. Més recentment, en la carta apostòlica *A l'inici del tercer mil·lenni*, el Papa Joan Pau II afirma que demanar a un catecumen "Vols rebre el baptisme?" significa al mateix temps demanar-li: "Vols ser Sant?". Significa posar-lo en el camí del Sermó de la Muntanya. Penseu que el Sermó de la Muntanya no està dirigit només als apòstols, sinó a tot el poble, al qual diu Jesús: "Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte".»

Tots deuen recordar que aquesta vivència profunda de Déu com a Pare, ple d'amor i de tendresa envers els seus fills, fou un dels eixos del ministeri i del carisma de Sant Josepmaria Escrivà. Jo sóc testimoni que sou molts els seus fills i filles espirituals que ho viviu intensament, i en dono gràcies a Déu. Perquè això ens porta al cor

de l'ensenyament de Jesús i del seu Evangelí: que Déu és, però també —i això és molt més— que és Pare; que és infinita tendresa, amor fidel i entranyable, que ens estima amb un amor del qual no podem ni imaginar la intensitat, i que aquest amor ens ha estat manifestat en Jesucrist, que el portà fins a la creu.

En dir això, vull recordar-vos que la nostra religió, monoteista evidentment, no és com les altres dues religions monoteistes que tots coneixem, d'un Déu solitari. No. Quan jo dic que l'amor de Déu s'ha manifestat en Jesucrist, ja estic parlant, encara que sigui sense voler, de la Trinitat. El nostre Déu, l'autèntic Déu, és un sol Déu, però no és un solitari. Jesucrist, el Verb, s'encarna perquè l'envia el Pare, i s'encarna per obra de l'Esperit Sant. Parlar de Jesucrist és ja parlar de la Trinitat, del nostre Déu.

4. La paternitat de Déu i la filiació divina

Una paraula també sobre la paternitat de Déu i la filiació divina. Perquè això que us he dit em porta a parlar-vos de quelcom que miro sempre que estigui molt present en el meu magisteri com a bisbe: la paternitat de Déu, com a Pare tendre i entranyable, i la nostra filiació divina. Per això, gairebé sempre saludo el poble de Déu, quan començo a parlar-li, dient: estimats fills i filles de Déu. Perquè vull recordar sempre a tots aquesta condició, que és la fonamental. Pare tendre i entranyable, dic.

Els qui resem l'ofici diví cada dia recordem en el «Benedictus» que tota la immensa obra, incomprensible per a la nostra petitesa, de la nostra redempció i Santificació, es du a terme —diu el «Benedictus»— «per l'entranyable misericòrdia del nostre Déu, ens visita el Sol que ve de dalt». L'encarnació de Jesucrist s'esdevé per «l'entranyable misericòrdia del nostre Déu». I les entranyes de Déu, quan diu que «les meves entranyes es commouen», utilitza una paraula hebrea que es refereix a les entranyes maternals. Del bon Déu, que té el millor de l'home i de la dona, se'ns diu que té unes entranyes maternals de misericòrdia.

5. Traient-ne una conseqüència

I ara en voldria treure una conseqüència: si Déu és així, si Déu ens estima així, la Santedat no ens ha d'espantar ni ens ha de semblar molt per damunt de les nostres possibilitats. Més que un manament extern, és un voler eficaç de Déu Pare, que amb el Fill ens envia l'Esperit Sant perquè, en aixecar-nos a la dignitat de fills de Déu, ens conformi a la imatge del Fill unigènit Jesucrist, ens faci Sants.

No és quelcom per a privilegiats, com deia el vostre fundador, Sant Josepmaria. No. Allò que se'ns diu a propòsit de la nostra creació és que la nostra Santedat ha estat un somni del bon Déu abans de la creació. El que se'ns diu en Efesis, capítol primer, és que «abans de la creació del món», Déu ens escollí —a cadascú, no a la humanitat indeterminada—, «ens escollí en Crist, abans de la creació, perquè fòssim Sants i irrepreussibles en la seva presència per amor».

És a dir, la Santedat no és una cosa a què no estem cridats i que cercar-la equivaldria a una manca d'humilitat, una manca de coherència més profunda amb l'esperit de

Jesucrist. No. Estem creats per a això. La santedat no és un manament extern, sinó que és la nostra resposta d'amor, des de la nostra llibertat, a l'amor del Pare Déu.

6. La nostra confiança en Déu Pare

En el discurs que pronuncià a la plaça de Sant Pere durant la cerimònia de canonització de Sant Josepmaria, el Sant Pare ens diu: «El Senyor li va fer entendre profundament el do de la nostra filiació divina. Ell va ensenyar a contemplar el rostre tendre d'un Pare en el Déu que ens parla a través de les més diverses vicissituds de la vida. Un Pare que ens estima, que ens segueix pas a pas i ens protegeix, que ens comprèn i que espera de cadascun de nosaltres la resposta de l'amor. ¿No sentiu que qui més us han comprès en aquesta vida són el vostre pare i la vostra mare? Doncs, de manera semblant a ells, encara que molt lluny a causa de la immensitat de Déu, ens comprèn el Pare Déu. La consideració d'aquesta presència paterna, que l'acompanya a tot arreu, dóna al cristià una confiança infrangible, que en tot moment ha de confiar en el Pare celestial. El cristià mai no se sent sol ni té por.» Fins aquí la cita que he fet de les paraules del Sant Pare.

I el cardenal Joseph Ratzinger, prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, ha escrit aquests dies: «Quan Josepmaria Escrivà diu que tots els homes estan cridats a ser sants, em sembla que en el fons s'està referint a la seva experiència personal, perquè mai no va fer per si mateix coses increïbles, sinó que es va limitar a deixar obrar a Déu. I per això ha nascut una gran renovació, una força de bé en el món, encara que romanguin presents totes les debilitats humanes.»

7. El sant de les coses ordinàries

En el discurs que he citat, el Sant Pare va dir també que Sant Josepmaria podia ser el sant de les coses ordinàries. Efectivament, ell predicà constantment sobre el valor de les activitats quotidianes com a matèria primera de la santedat en el món. Ell ensenyava que, amagat en les situacions més comunes, hi ha quelcom de diví que el cristià ha de saber descobrir. El Sant Pare ha dit més d'una vegada que en tota ànima, per molt allunyada que sembla que estigui de Déu, hi ha una esquadra oberta a Déu i que cal descobrir-la i cultivar-la.

Deia que, amagat en les situacions més comunes, hi ha quelcom de diví que toca al cristià descobrir. Que cal transformar la prosa diària en un poema èpic, diví. D'aquí es desprèn la necessitat de complir fidelment, amorosament, les pròpies obligacions familiars, professionals i socials, ja que —com afegia el Sant Pare— «per a qui viu en una perspectiva de fe, tot és ocasió de trobada amb Déu, tot és estímul per a l'oració».

Això ens ve de la mà i de l'exemple de Jesucrist. Recordeu que, quan es va perdre voluntàriament dels seus pares i el van trobar al temple, essent encara un adolescent, els va dir: «¿No sabíeu que jo m'havia d'ocupar de les coses del meu pare?». Potser Maria va pensar que llavors començaria ja la teofania del Senyor. No. Les coses del seu Pare, durant trenta anys, varen ser una vida quotidiana, perquè més que vida ama-

gada, jo de la de Natzaret en diria *vida ordinària* d'un home que treballava, que tenia família, que tenia amics... I aquestes coses —va dir Jesús als dotze anys— són les coses del meu Pare.

També tot el que va fer els tres anys finals, perquè evidentment els tres anys finals no eren una excepció. Però des del primer moment, entre les coses del seu Pare hi havia la santedat en la vida d'un home que semblava ordinària, perquè ningú sabia que en aquell home hi havia una personalitat única que era divina.

8. Sentit de l'acció social del cristià

Us invito —i aquest seria ja el darrer pensament— a viure la fe i a donar-ne testimoni. L'evangeli propi de la missa de Sant Josepmaria, que estem celebrant, és el de la pesca miraculosa. Diu Sant Lluç que va ser aleshores que el Senyor cridà els seus deixebles a seguir-lo i els constituí en pescadors d'homes. Quasi a l'inici del relat, Jesús mana a Pere i els seus companys remar mar endins: «Duc in altum». Amb aquestes mateixes paraules, «Aneu mar endins», Joan Pau II comença i acaba la seva carta apostòlica *A l'inici del nou mil·lenni*. L'Església és continuadora de la missió del Crist. Jesús ha vingut per salvar a tots i passa guarint qualsevol malaltia.

Això ho va viure Sant Josepmaria des de l'inici de la seva tasca. I anys després assegurava que la força per dur a terme la fundació de l'Opus Dei va sortir dels nens pobres i del malalts incurables de les barriades i dels hospitals del Madrid dels anys trenta.

«Aquesta actitud de servei —assenyalava el Sant Pare— és ben palesa en la seva entrega al ministeri sacerdotal i en la magnanimitat amb què va impulsar tantes obres d'evangelització, de promoció humana en favor dels més pobres.»

9. Sigueu apòstols i sigueu solidaris

Jo en aquesta eucaristia us invito també a ser agosarats apostòlicament. A remar mar endins confiats en el Senyor. És a dir, a viure i a donar testimoni amb obres i amb paraules. No separeu mai la crida a la santedat de la crida a l'evangelització.

Ho dic sempre a totes les comunitats i us ho dic a vosaltres: una crida a l'espiritualitat, una crida al testimoni de la fe i una crida a la solidaritat dels que saben, poden i tenen més, en favor dels que saben, poden o tenen menys o no res. Això és dóna a la nostra ciutat i a la nostra diòcesi. Es tracta, com sabeu, de la solidaritat cristiana. Us dono les gràcies perquè a nivell universal i a nivell del nostre bisbat i de la nostra ciutat, em consta que heu volgut celebrar aquesta canonització amb obres en favor dels més necessitats i en favor de la integració social dels immigrants.

No us desanimeu davant de les dificultats o incomprensions quan feu aquesta tasca. També us ho deia el Sant Pare: «Certament, no falten incomprensions i dificultats per a qui intenta servir amb fidelitat la causa de l'Evangeli. El Senyor purifica i modela

amb la força misteriosa de la creu tothom a qui crida a seguir-lo. Però en la creu, repetia el nou sant, “trobem llum, pau i goig: lux in cruce, requies in cruce, gaudium in cruce”.»

10. La creu unida a la resurrecció

Recordeu que Jesús mai no parla de la creu sense parlar de la resurrecció. No ens quedem en les dificultats i en les mancances. Jesús, quan parla de la moneda perduda, parla de la joia de trobar-la. Quan parla de l'ovella perduda, parla de l'alegria de trobar-la. I quan parla del fill perdut, diu el mateix. Quan parla de la llavor de blat que es podreix sota terra, no deixa de parlar de l'espiga daurada, cara al vent. I quan parla de la seva passió i de la seva creu, parla també de la seva resurrecció.

A veces la dificultad que nos puede parecer más grande es nuestra propia debilidad, la falta de dominio sobre nosotros, nuestras caídas. No nos hemos de desanimar. Nuestro Padre Dios que nos conoce y nos ama como somos, cuenta con esta debilidad nuestra. Yo acostumbro a decir que Dios nos ama como somos, pero nos desea mejores.

San Josemaría, como tantos santos, luchaba, vencía y a veces era derrotado. Y los santos, ante esto, volvían a la lucha. Dios Padre manifiesta especialmente su paternidad y su misericordia en el sacramento del perdón y de la reconciliación, que es remedio para los pecados graves y también para nuestros defectos dominantes. Por esto, San Josemaría estimaba este sacramento, en el cual veía como un abrazo paternal de Dios.

11. Su amor a la Virgen

No puedo acabar sin decir una palabra del amor del fundador del Opus Dei a la Virgen. Quisiera dedicar esta palabra final al amor de San Josemaría a la Madre de Dios, ya que estamos reunidos en una basílica consagrada a la Virgen.

Cuando a veces algún cristiano o alguna cristiana preguntan —y a mí me lo han preguntado muchas veces—: ¿Es tan importante para un católico tener devoción a la Virgen?, yo les digo: ¿Tú crees que a Jesús le es indiferente, si es el mejor hijo que ha pisado esta tierra, que tú te tomes en serio a su madre, que la recuerdes, que la ames o que prescindas de su madre? Cualquier hijo, ¿no tiene sensibilidad para que sus amigos, sus compañeros de trabajo o quien fuere estimen a su madre o no? Pues piensa que Jesús es el mejor hijo que ha pisado nuestra tierra.

En su humildad, San Josemaría no se sentía ejemplo de nada, pero amaba tanto a la Virgen que no dudaba en decir que le imitaran en este amor. «San Josemaría —recordó el Santo Padre el día 7 de octubre— escribió un libro precioso titulado *El Santo Rosario* que se inspira en la infancia espiritual, disposición del espíritu que es propia de los que quieren llegar a un completo abandono a la voluntad divina».

Quisiera subrayar lo que ya sabéis: que hace muy pocos días —el 16 de octubre— el Santo Padre firmó una carta apostólica titulada *El rosario de la Virgen María*. Un documento entrañable en el cual el Papa nos abre su corazón y nos habla de la presen-

cia de María en el misterio de Cristo y de la Iglesia. Y ha dispuesto que quede más robustecida la dimensión cristológica de esta devoción tan profunda y a la vez tan popular del santo rosario.

Pienso que esta sintonía entre el libro de San Josemaría y el reciente documento del Santo Padre sobre el rosario es bien significativa y no necesita muchos comentarios. Pienso que el fundador del Opus Dei os diría hoy: Leed y vivid este documento que os ha dirigido actualmente el Santo Padre. Hacedlo sobre todo este año, que él ha declarado como «Año del Rosario», rezándolo por las intenciones pero también por las necesidades sociales del mundo de hoy y de las sociedades en las que vivís, pidiendo sobre todo el don de una mayor justicia social y el don de la paz en el mundo y entre los pueblos.

12. Su testimonio en Barcelona y Cataluña

De este amor a María y de este abandono de San Josemaría a la voluntad de la Madre de Dios son testigos especiales Barcelona y Cataluña. En efecto, en Cataluña él encontró frecuentemente la protección de la Virgen. En la iglesia de Pallerols, en unos momentos de gran peligro para su vida; en Montserrat, en las primeras dificultades de su trabajo fundacional, y también a los pies de la Virgen de la Merced.

Después, siempre recordó estas circunstancias vividas en Cataluña, como momentos de especial abandono a la voluntad divina, como por ejemplo en el año 1946. En aquella ocasión, reunido con todos sus hijos que había entonces en Cataluña, se dirigió a Dios con las palabras de San Pedro: «Mira que lo hemos dejado todo y te hemos seguido, ¿qué será de nosotros?».

Siempre guardó en su corazón este agradecimiento a la Virgen. Por esto también el prelado del Opus Dei, monseñor Echevarría, ha decretado un Año Mariano de acción de gracias para los fieles de la Prelatura.

Pidamos a la Virgen y Madre nuestra que nos ayude en nuestra debilidad, rezando el santo rosario con un creciente espíritu contemplativo. Acerquémonos también a la intercesión de San Josemaría con la confianza de aquellas palabras que dirigió a sus hijas y a sus hijos al presentir la inminencia de su marcha de este mundo, cuando les decía: «Desde el cielo os podré ayudar más». Con esta confianza, continuamos la celebración de la eucaristía.

Homilía del Sr. Cardenal Ricard M. Carles en el Congreso de los Centres Sociosanitaris de Catalunya (FERS) y de la Federació de Residencies y Servicios de Atención a los Mayores (LARES)

Basílica de Santa Maria del Mar, miércoles 30 de octubre de 2002, 7.30 tarde

Muy queridos Padre general de la Orden de San Juan de Dios, delegado de Pastoral de la Salud de Barcelona, Sr. Presidente de la Federación de Residencias y Servicios